

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΣΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
ΓΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΓΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΣΤ΄ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ (ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)

Η ΤΕΛΩΝΙΚΗ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ Αρχμ. Ευσεβίου Βίττη

Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η 5 Φ Ε Β Ρ Ο Υ Α Ρ Ι Ο Υ 2017

- ✿ Αγάθης μάρτυρος (251).
- ✿ Πολυεύκτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (970),
- ✿ Θεοδοσίου όσιου του έν Σκοπέλω,
- ✿ Αντωνίου νεομάρτυρος του Άθηναίου (1774).
- ✿ Τών άγιών μητέρων των τριών Τεραρχών, Έμμελείας, Νόννας και Ανθούσης.

Η ΤΕΛΩΝΙΚΗ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ

Είναι καιρός πια να προχωρήσουμε και στην άλλη πλευρά, να ι-
δούμε δηλαδή την ταπείνωση του τελώνη, για την οποία κάνει πολύν
λόγον ο ιερός υμνωδός, παίρνοντας αφορμή από το παράδειγμά του.

Η ταπείνωση ως εσωτερικό φρόνημα ή ως ταπεινοφροσύνη.

Αεν κουράζεται ο ιερός υμνωδός να επαινεί συνεχώς την ταπεί-
νωση του τελώνη που εκφράζεται ως βαθύτατο εσωτερικό του φρόνη-
μα για τον εαυτό του. Από το εσωτερικό φρόνημα άλλωστε, όπως στην
περίπτωση της υπερηφάνειας και της οίησης, προέρχεται και καθορίζε-
ται και η εξωτερική συμπεριφορά και σχέση του ταπεινού με τους άλ-
λους. Μιλάει γι' αυτό ο ιερός υμνωδός για «τελώνου φρόνημα ζηλω-
τόν». Αυτό το φρόνημα, που είναι «βοῶν καὶ κρᾶζον» μπρος στα μά-
τια του Θεού, «καὶ μὴ φθεγξάμενον» τον κάνει άξιο των δωρεών του
Θεού. «Η ταπεινή γνώμη του τελώνη για τον εαυτό του τον έκανε συ-
μπαθή στο Θεό που τον συγχώρεσε». Και έφτασε λοιπόν μια στιγμή
βαθιάς μεταμέλειας και συντριβής και ταπείνωσης για να τον σώσει.

Επειδή τόσο σημαντικό είναι στα μάτια του Θεού αυτό το φρόνη-
μα, πρέπει κι εμείς, λέει ο ιερός υμνωδός, να «ζηλῶμεν καλῶς τὴν ἡλεη-
μένην ταπείνωσιν καὶ γνώμην». Και πάλι· «γνώμην εὐθὴ ἐν ταπεινο-
φροσύνῃ κτησώμεθα· ἑαυτοὺς δικαιοῦν μὴ σπουδάζωμεν». Η ταπεινο-
φροσύνη είναι κάτι το κατ' ευθείαν αντίστροφο προς την αυτοδικαίωση. Ο
ταπεινός αναγνωρίζει την αμαρτωλότητά του, τα φταιξίματά του, τις αδυ-
ναμίες του, την μηδαμινότητά του και τα ομολογεί μπροστά στο Θεό.

Για να εκτιμήσουμε πιο πολύ αυτή την επιμονή του ιερού υμνω-
δού στην έξαρση της ταπείνωσης είναι καλό να βλέπουμε τι λένε γι'
αυτήν και οι άλλοι Πατέρες που ένιωσαν και έζησαν πέρα για πέρα τη

Κυριακή ΙΣΤ' του Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου)

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. ιη' 10 - 14)

Ἔπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστῶς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

μεγάλη αὐτῆ ἀρετῆ.

«Ὅποιος δεν θέλει να ταπεινωθεῖ, λέει ο ἅγιος Πέτρος ο Δαμασκηνός, μένει στο σκοτάδι, ὅπως ο εωσφόρος που έγινε κατόπι διάβολος. Αρχικά ήταν επικεφαλῆς του κατώτερου τάγματος των νοερῶν πνευματικῶν δυνάμεων, δηλαδή του δέκατου τάγματος των αγγέλων, του τελευταίου στη σειρά σχετικά με το πρώτο και πρώτου σχετικά με τη γη. Εξαιτίας ὅμως του αλαζονικῶ φρονήματος δεν ζέπεσε μόνο πιο κάτω ἀπὸ τα υπόλοιπα εννέα τάγματα και ἀπὸ μας τους ἀνθρώπους μαζί με ὅσους τον ἄκουσαν, ἀλλὰ ζέπεσε πιο κάτω και ἀπὸ τα καταχθόνια, γιατί πετάχτηκε ἐξαιτίας της ἀγνωμοσύνης του στα τάρταρα, στα κατασκότεινα βάθη του ἀδη. Γι' αὐτὸ αναφέρεται πολλές φορές πως δεν χρειάζεται ἄλλη ἀμαρτία ἐκτὸς ἀπὸ την “ἀπόνοια”, την τρέλλα δηλαδή ἐκεῖνη που δημιουργεῖ ἡ ἔπαρση και ἡ υπερηφάνεια, για να οδηγηθεῖ ἡ ψυχὴ στην ἀπώλεια. Ὅποιος με ἄλλα λόγια θεωρεῖ μικρά τα φταιξίματά του, επιτρέπει ο Θεός να πέσει σε μεγαλύτερα, λέει ο ἅγιος Ἰσαάκ ο Σύρος. Και ὅποιος ἔλαβε δῶρο ἀπ' το Θεό και τηρεῖ στάση ἀχαριστίας, προετοιμάζει την στέρησή του, γιατί ἔκανε τον εαυτὸ του ἀνάξιον της δωρεάς του Θεοῦ, ὅπως λέει ο Μέγας Βασίλειος. Γιατί ἡ ευχαριστία πρεσβεύει. Ὅμως δεν πρέπει να εἶναι ἡ ευχαριστία σαν την ευχαριστία του γνωστοῦ φαρισαίου της παραβολῆς, που κατακρίνει τους ἄλλους και δικαιώνει τον εαυτὸ του, ἀλλὰ να ἀποτελεῖ ἐκφραση ἐνός χρέους, που το νιώθει, ὅποιος ευχαριστεῖ, ως το μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα. Πρέπει ἡ ευχαριστία αὐτὴ να γίνεται με αἴσθηση της φτώχειας της και ἀπὸ ἀπορία και ἐκπληξη γεμάτη κατανόηση της ἀνείπωτης μακροθυμίας του Θεοῦ και της ἀνοχῆς του. Ἀλλὰ δεν φτάνει μόνο αὐτό. Πρέπει να θαυμάζουμε πῶς, ἀν και ο υπερῦμνητος Θεός δεν χρειάζεται τίποτε, δέχεται μολαταῦτα ἐκ μέρους μας την ευχαριστία παρόλο που εμεῖς τον παροργίζουμε και τον καταπικραίνουμε πάντα ὑ-

Κυριακὴ ἸΣΤ' του Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

¶ Ήπεν ο Κύριος την εξής παραβολήν: «Δύο άνθρωποι ανέβηκαν εις τον ναόν, διά να προσευχηθούν, ο ένας ήτο Φαρισαίος και ο άλλος τελώνης. Ο Φαρισαίος εστάθη και έκανε την εξής προσευχήν εν σχέσει προς τον εαυτόν του: “Θεέ, σε ευχαριστώ, διότι δεν είμαι όπως οι άλλοι άνθρωποι, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί ή όπως αυτός εδώ ο τελώνης. Νηστεύω δυο φορές την εβδομάδα, δίνω το δέκατον από όλα, όσα αποκτώ”. Ο τελώνης όμως εστεκότανε μακριά και δεν ήθελε ούτε τα μάτια του να σηκώση εις τον ουρανόν αλλά εκτυπούσε το στήθος του και έλεγε, “Θεέ, ελέησέ με τον αμαρτωλόν”. Σας λέγω, ότι αυτός κατέβηκε εις το σπίτι του δικαιωμένος από τον Θεόν παρά ο άλλος. Διότι όποιος υψώνει τον εαυτόν του θα ταπεινωθή, και εκείνος που ταπεινώνει τον εαυτόν του θα υψωθή». (ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ, έκδ. Απ. Δ.)

στερ' από τόσο πολλές και τόσο μεγάλες ευεργεσίες, γενικές και ειδικές». (Πέτρ. Δαμασκηνού, Φιλοκ. τ. Γ', σελ. 94,10 εξ.).

¶ άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής λέει:

«Όποιος νομίζει πως έφτασε στην κορυφή της αρετής, δεν αναζητάει την πηγή των καλών, γιατί θεωρεί πως από τον εαυτό του έχει τη δύναμη του πόθου για το καλό. Έτσι χάνει με δική του υπαιτιότητα το Θεό που είναι η αιτία της σωτηρίας. Όποιος όμως συναισθάνεται τη φυσική του φτώχεια, δεν παύει να τρέχει σ' εκείνον που μπορεί να τον γεμίσει στη φτώχεια και την ένδειά του με κάθε καλό» (Μαξ. Ομολογητού, Περί θεολογ. εκατ. Ε', ιδ', Φιλοκ. τ. β', σ. 129).

¶ όσιος Ηλίας ο Πρεσβύτερος πάλι προσθέτει:

«Ούτε όποιος έχει μεγάλο για τον εαυτό του φρόνημα γνωρίζει ποια είναι τα ελαττώματά του ούτε όποιος έχει ταπεινό φρόνημα ξέρει ποια είναι τα προτερήματά του. Τα καλύπτει και τα μεν και τα δε άγνοια, του μεν πρώτου κακή τού δε δεύτερου θεάρεστη.

» Η ύπαρξη χρυσού σημαίνει πλούτον και η ύπαρξη ταπείνωσης σημαίνει πλούτον αρετής. Όπως λοιπόν όποιος δεν έχει χρυσάφι είναι φτωχός κι αν ακόμα δεν φαίνεται εξωτερικά, έτσι και χωρίς ταπείνωση δεν είναι ενάρετος ο αγωνιστής.

» Όπως χωρίς χρυσάφι δεν είναι έμπορος ο έμπορος, κι αν ακόμη είναι πολύ ικανός στο εμπόριο, το ίδιο μη κατέχοντας ταπεινοφροσύνη ο ασκητής δεν θα μπορέσει να κατακτήσει την ευτυχία της αρετής, κι αν ακόμη έχει εμπιστοσύνη στην εξυπνάδα του.

» Όποιος ανεβαίνει στα σκαλιά της ταπεινοφροσύνης έχει για τον εαυτό του φρόνημα διαρκώς κατώτερο. Όποιου του λείπει η ταπεινοφροσύνη έχει υψηλό φρόνημα. Αυτός δεν ανέχεται ούτε καν να συγκριθεί ε-
Κυριακή ΙΣΤ' του Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου)

κούσια με τους παραμικρούς. Και φανερώνει τη λύπη του στις πρωτοκλι-
σίες (την ιεραρχική τοποθέτηση σε επίσημες εκδηλώσεις).

» Είναι όμορφο να έχει ο αγωνιστής φρόνημα ταπεινό για την ερ-
γασία του και να κάνει ανώτερες κάθε φορά από τις προηγούμενες του
πράξεις. Έτσι θα είναι και σεβαστός στους ανθρώπους και αντρόπιαστος
μπροστά στο Θεό.

» Η πρέπει να πραγματοποιήσει όλες τις εντολές του Θεού ή να
αποκτήσει μία, την ταπεινοφροσύνη, όποιος φοβάται μήπως αποξενωθεί
από την ουράνιο νυμφώνα.

» Σύνδεσε την αλήθεια με την ταπεινοφροσύνη και θα φανείς συ-
ντράπεζος της δικαιοσύνης που στο τραπέζι της αρέσει σ' όλες τις αρετές
να μαζεύονται.

» Χωρίς την ταπεινοφροσύνη είναι τυφλή η αλήθεια» (Ηλία Πρε-
σβυτέρου, Ανθολόγιον γνωμικόν, λζ', μ' - μς', Φιλοκαλ. τ. Β', σελ. 292-293).

Θα μπορούσε βέβαια να γίνει ατέλειωτη η παράθεση ωραιότα-
των απόψεων των Πατέρων πάνω στο ζήτημα αυτό της ταπείνωσης και
ταπεινοφροσύνης, αλλά δεν χρειάζονται, θαρρούμε, άλλα αποσπάσμα-
τα, αφού και αυτά που έχουν παρατεθεί μιλούν μόνα τους για την αξία
αυτής της ουράνιας αρετής.

Αρχιμ. Ευσεβίου Βίττη, από το βιβλίο «*ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ)*», σελ. 40 - 45,
έκδοση Ιεράς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, Σιδηρόκαστρον 1983

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1) ☒ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΣ Ε.Φ.Α. ☒

Η Ενοριακή Φιλόπρωχος Αδελφότητα του Ι. Ναού μας διοργανώνει τη
Δευτέρα 6 Φεβρουαρίου 2017 απογευματινή προσκυνηματική εκδρομή
στην **Ι. Μονή Παναγίας Γοργοπηκούς στη Μάνδρα Αττικής**. Ώρα α-
ναχώρησης 3:30 μ.μ. από τον Άγιο Νικόλαο. Τιμή εισιτηρίου 15 €. 🕌

2) 🕌 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ 🕌

Τρίτη 7 Φεβρουαρίου 2017, Παρεκκλήσι Υπαπαντής 7:00π.μ.

**Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου 2017, Παρεκκλήσι Υπαπαντής (στο ισόγειο
του Ιερού Ναού μας) 7:00π.μ.**

**Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου 2017, Παρεκκλήσι Υπαπαντής (στο ισόγειο
του Ιερού Ναού μας) 7:00π.μ.**

**Παρασκευή 10 Φεβρουαρίου 2017, Παρεκκλήσι Υπαπαντής (στο ισόγειο
του Ιερού Ναού μας) 7:00π.μ.**

Σάββατο 11 Φεβρουαρίου 2017, Άγιος Νικόλαος Μαρκ/λου 7:00π.μ.

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΟΓΑΙΕΣ Τ.Κ. 19003, ΤΗΛ. & FAX: 22990 40040, e-mail: aa.nikolaosmarkevnaioo.gr, ΙΕΤΟΣΒΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikmark.gr

Κυριακή ΙΣΤ' του Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου)